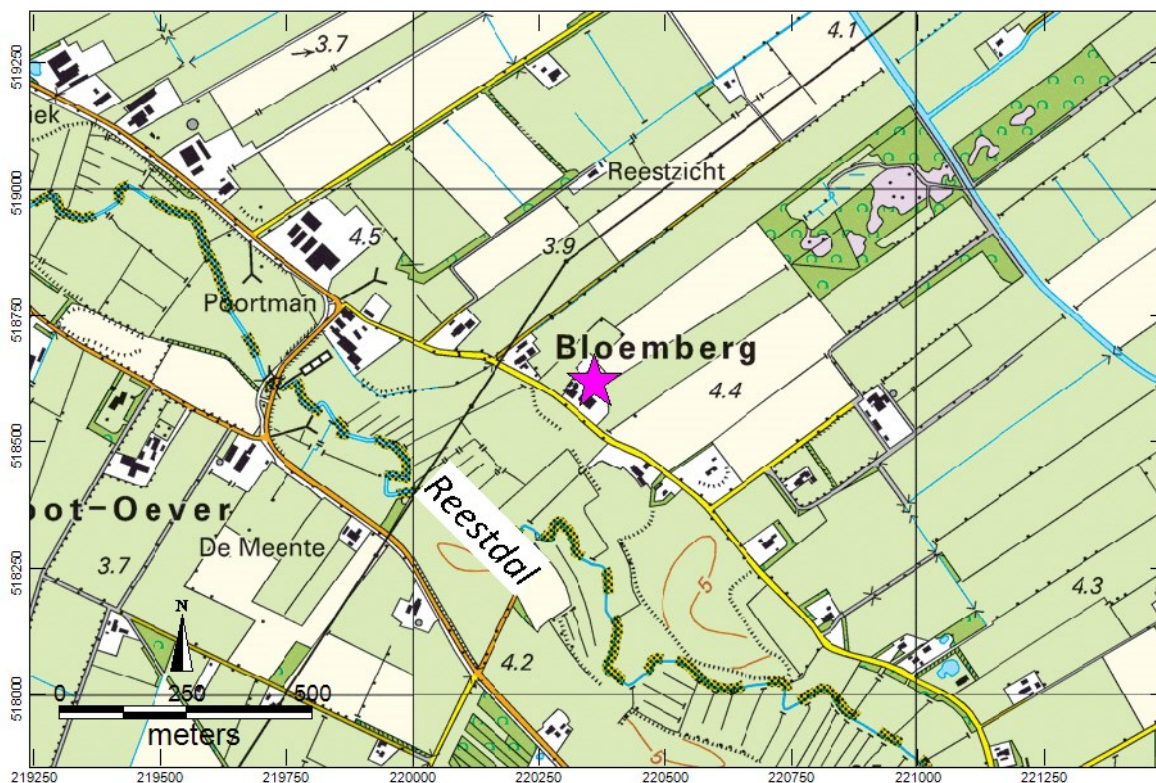

Bloemberg 22, Zuidwolde (Gemeente De Wolden)

Een verkennend booronderzoek

Afbeelding 1: locatie van het plangebied op een topografische kaart (bron: kadaster 2012)

ArGeoBoor rapport 1275
auteur: L.C. Nijdam (senior
prospector)

paraaf voor vrijgave

datum: 7 maart 2014

Opdrachtgever: Architectenburo van
Ruth BV

ISSN: 2351-9975

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting.....	3
1 Inleiding	4
1.1 Kader	4
1.2 Doel en Vraagstelling.....	4
1.3 Administratieve gegevens	4
2 Gegevens plangebied	5
2.1 Beschrijving plangebied.....	5
2.2 Voorziene ontwikkeling.....	5
3 Archeologische verwachting en beleid.....	6
4 Archeologisch veldonderzoek	7
4.1 Methode	7
4.2 Resultaten.....	7
5 Conclusies.....	8
6 Aanbeveling/Selectieadvies.....	9
Literatuur.....	9
Bronnen Geraadpleegde Kaarten.....	9
Bijlage 1. Locatie nieuwe bedrijfsruimte	
Bijlage 2. Boorstaten	

Samenvatting

In opdracht van Architectenburo van Ruth BV heeft ArGeoBoor een verkennend booronderzoek uitgevoerd op de locatie Bloemberg 22 te Zuidwolde (Gemeente De Wolden). De aanleiding van het onderzoek is de voorziene nieuwbouw van een bedrijfsgebouw met een oppervlakte van 565 m². Bij de nieuwbouw bestaat de kans dat de bodem geroerd wordt op plaatsen waar dit mogelijk nog niet eerder gebeurd is. Eventueel aanwezige archeologische resten kunnen hierbij worden verstoord.

Het plangebied ligt in een zone van historische bebouwing waarvoor op basis van de archeologische beleidskaart van de gemeente De Wolden een onderzoeksplicht geldt bij ingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 30 cm –mv. Voor onderhavig plangebied is een verkennend booronderzoek uitgevoerd.

Uit het booronderzoek is gebleken dat de bodem over het grootste deel van het plangebied verstoord is tot minimaal 0,5 m onder de oorspronkelijk Bh horizont, zoals deze in één boring is aangetroffen. De verstoringen hangen samen met het gebruik van het terrein als boerenerf.

Archeologisch gezien zijn er geen beperkingen voor de bouw van de bedrijfsruimte. Een archeologisch vervolgonderzoek wordt niet nodig geacht.

ArGeoBoor wijst erop dat men bij bodem verstorende activiteiten wettelijk verplicht is om eventuele (toevals-)vondsten en grondsporen te melden bij de Minister van OC&W (Monumentenwet 1988, artikel 53). In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente De Wolden.

1 Inleiding

1.1 Kader

In opdracht van Architectenburo van Ruth BV heeft ArGeoBoor een verkennend booronderzoek uitgevoerd op de locatie Bloemberg 22 te Zuidwolde (Gemeente De Wolden). De aanleiding van het onderzoek is de voorziene nieuwbouw van een bedrijfsgebouw met een oppervlakte van 565 m². Bij de nieuwbouw bestaat de kans dat de bodem geroerd wordt op plaatsen waar dit mogelijk nog niet eerder gebeurd is. Eventueel aanwezige archeologische resten kunnen hierbij worden verstoord.

1.2 Doel en Vraagstelling

Het doel van het verkennend booronderzoek is het vaststellen van de bodemopbouw om uitspraken te kunnen doen over de aan-of afwezigheid van archeologische niveaus en mogelijke bodemverstoringen binnen het plangebied. De volgende vragen staan bij het onderzoek centraal:

- Wat is de bodemopbouw in het plangebied?
- Is de bodem nog intact?
- Zijn nog archeologische waarden te verwachten binnen het plangebied?
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, zo ja welk type?

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2 (Centraal College van Deskundigen Archeologie, 2011).

1.3 Administratieve gegevens

Tabel 1: administratieve gegeven.

Projectnaam	Bloemberg 22 te Zuidwolde
Toponiem:	Bloemberg 22
Plaats	Zuidwolde
Provincie:	Drenthe
Gemeente:	De Wolden
Opdrachtgever:	Architectenburo van Ruth BV
Bevoegd gezag:	Gemeente De Wolden
Centrum Coördinaat plangebied	220361/518608
Oppervlakte:	565 m ²
Kaartblad:	22A
Onderzoekmeldingsnummer:	60556
Onderzoeknr.	48868

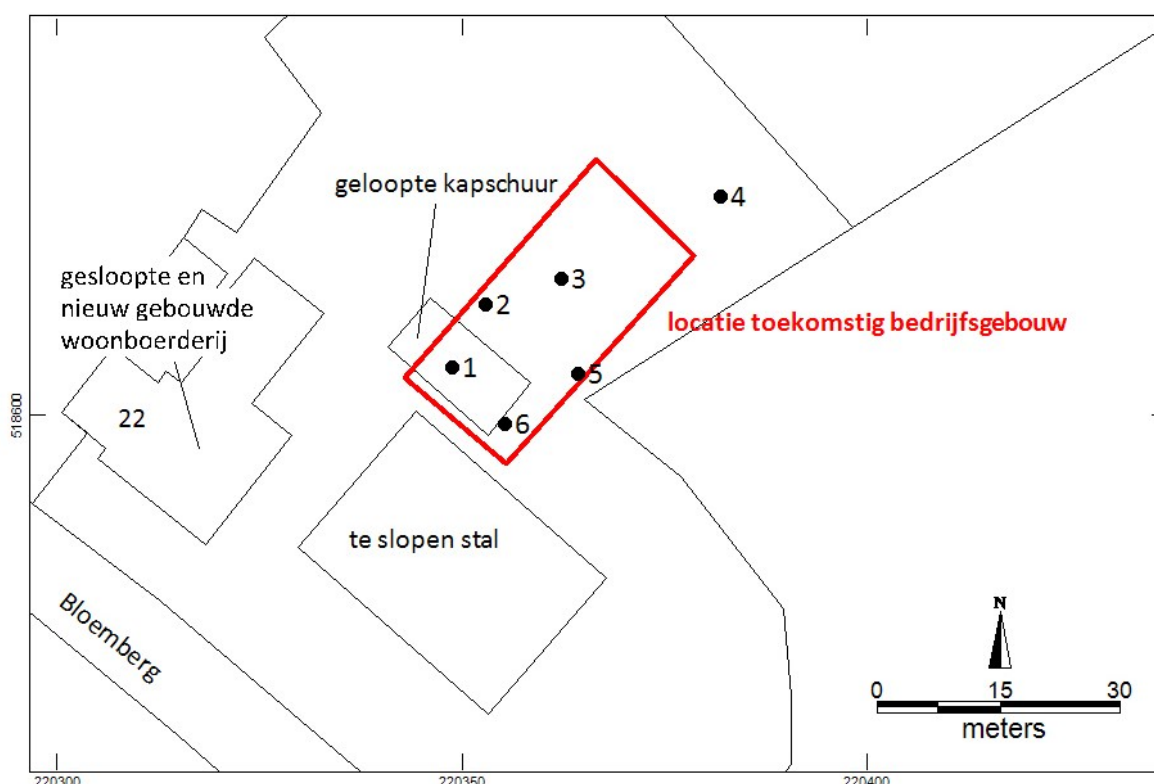
2 Gegevens plangebied

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen ten noordoosten van de Bloemberg op circa 30 meter van de weg en ligt binnen een erf van een voormalig melkveebedrijf. Een deel van de oude bedrijfsgebouwen zijn of worden in de nabije toekomst gesloopt. In de noordoostzijde van het erf bevinden zich nog twee betonnen bakken ten behoeve de kuilopslag.

2.2 Voorziene ontwikkeling

Ter plaatse van de oude woning met stal is reeds een nieuwe woonboerderij gebouwd. Het nog te bouwen bedrijfsgebouw is voorzien ter plaatse van een reeds gesloopte kapschuur en een de zuidoostelijke van de twee kuilbakken (zie afbeelding 2 en bijlage 1).

Afbeelding 2: detail van het plangebied met de boorlocaties en voorziene ontwikkeling.

Het bedrijfsgebouw krijgt een oppervlakte van 565 m². De bodemverstoring zal waarschijnlijk circa 1 meter bedragen ter plaatse van de vorstrand rondom en ter plaatse van poeren voor de dragende constructies aan de binnenzijde. De diepte waarop de bodem moet worden uitgegraven ten behoeve van het aanbrengen van de vloer is nog onbekend. Deze diepte is afhankelijk van de draagkracht van de bodem, maar zal naar verwachting zo'n 30 cm bedragen.

3 Archeologische verwachting en beleid¹

Het plangebied is gelegen op een dekzandrug direct langs het dal van de Reest. Dergelijke locaties waren in het verleden zeer aantrekkelijk voor jagers en verzamelaars, zoals deze zijn aangetroffen langs het Reestdal. Sporen van vroege landbouwers uit de periode neolithicum t/ de vroege middeleeuwen ontbreken nabij het Reestdal, waarschijnlijk was het landschap toen ongeschikt (te nat, te woest). In de Middeleeuwen heeft de beek als ontginningsas gediend en zijn langs het beekdal op diverse plaatsen kleine essen ontstaan. Het plangebied ligt in een plaatsje van een aantal boerderijen die “de Bloemberg” genoemd wordt en waar op kaarten vanaf 1800 bebouwing voorkomt. De bebouwing kan teruggaan tot de ontginningsperiode. Op basis hiervan is de locatie op de archeologische beleidskaart van de gemeente De Wolden gekarteerd als historische kern en geldt een archeologische onderzoeksplicht bij ingrepen groter dan 100 m² dieper dan 30 cm.

Afbeelding 3. Plangebied op de archeologische beleidskaart van De Wolden.²

Uit de bodemkaart blijkt dat in het plangebied van nature veldpodzolbodems verwacht worden in leemarm en zwak lemig fijn zand (code Hn21-V). Dit is een humuspodzolbodem bestaande uit Ah, Ap, Ah+ E horizonten dunner dan 30 cm op een humuspodzol B (inspoelingslaag). Op deze bodem kan een dek liggen.³

¹ De gemeente De Wolden vroeg om een verkennend booronderzoek. De verwachting is derhalve summier omschreven.

² RAAP 2011

³ Alterra 1965-1995

4 Archeologisch veldonderzoek

4.1 Methode

Veldinspectie

Bij een veldinspectie wordt gelet op hoogteverschillen en andere zaken die van belang kunnen zijn voor de archeologische verwachting van het plangebied.

Verkennd booronderzoek

In het plangebied zijn 6 boringen (nrs 1/t/m 6) gezet met Edelmanboor met een diameter van 7 cm. De boringen zijn tot minimaal 30 cm in de C-horizont uitgevoerd. De opgeboorde grond is lithologisch beschreven conform de NEN 5104.⁴ De niet verstoorde bodemhorizonten zijn beschreven op basis van het systeem voor bodemclassificatie voor Nederland.⁵ De archeologisch belangrijke kenmerken en indicatoren, zoals genoemd in de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB) zijn, indien aanwezig beschreven.⁶

De boringen zijn ingemeten met een GPS ontvanger.⁷

4.2 Resultaten

Veldinspectie

Het zuidelijk deel van het plangebied bestaat uit een onverharde strook ter plaatse van de reeds gesloopte kapschuur. Het overige plangebied is verhard met klinkers. Het deel van de klinkers dat binnen de kuilbak ligt is verkit. Het achterste gedeelte van de kuilbak was volgestort met puin.

Verkennd booronderzoek

De boorbeschrijvingen zijn opgenomen in bijlage 1. De boorlocaties zijn aangegeven in afbeeldingen 2. Boringen 1 en 6 zijn geplaatst ter plaatse van de voormalige kapschuur. De boringen 2, 3 en 5 zijn geplaatst in de klinkerverharding. De klinkers zijn verwijderd. Boring 4 is in verband met de verkitte klinkers en de puinhopen verplaatst naar een locatie net buiten de kuilbak en is gezet door een laag van circa 1,5 m dik opgebrachte grond die rondom de kuilbak lag.

Bodemopbouw

Binnen het plangebied komt een sterk wisselende bodemopbouw in matig fijn kalkloos dekzand. In de boring 3 is onder opgebrachte lagen en een restant van de oude bouwvoor nog een gedeelte van een Bh-horizont aangetroffen. Gezien het verschil in diepte van circa 40 cm tussen het voorkomen van de Bh horizont in boring 3 en de Bs horizont in boring 1 wordt getwijfeld aan de juiste interpretatie van de Bs horizont in boring 1. Ook omdat een BC-horizont onder de Bs horizont ontbreekt.

⁴ Nederlands Normalisatie-instituut 1989

⁵ Bakker en Schelling 1989

⁶ Bosch 2007

⁷ GPS-specificatie: (50 Channels, GPS L1/frequentie, C/A code, SBAS en VRS-correctie (06-GPS), circa 1 m nauwkeurig.

In de boringen 2, 4, 5 en 6 is de bodem tot in de C-horizont geroerd. De diepte van bodemverstoring is gelijk of dieper dan 50 cm onder de Bh horizont aangetroffen in boring 3.

Tabel met een samenvatting van de aangetroffen bodemlagen in cm -mv.

Boring	Opgebracht	Geroerd/bouwvoor	Bh	BS	BC	C-horizont
1	0-25	25-90		90-100/of recente uitloog laag?		100-130
2	0-65	65-165				165-195
3	0-30	30-50	50-55		55-75	75-120
4	0-195					195-230
5		0-110				110-140
6	0-30	30-120				120-150

Archeologische indicatoren

De verstoorde bodem opbouw, deels bestaande uit opgebrachte grond, in het plangebied vormde de reden om af te zien van karterende boringen. Bij de verkennende boringen zijn geen archeologische indicatoren waargenomen.

5 Conclusies

- Wat is de bodemopbouw in het plangebied?
De bodemopbouw bestaat grotendeels uit geroerde lagen op een C-horizont in dekzand. De bodemopbouw in boring 3 lijkt de meest natuurlijke, waarbij de Bh horizont binnen 60 cm –mv voorkomt. Voor alle overige boringen is de C-horizont dieper dan 100 cm-mv gelegen. Dit duidt op een bodemverstoring van minimaal 0,5 meter in het grootste deel van het plangebied.
- Is de bodem nog intact? *Nee, de bodem in het plangebied is grotendeels verstoord. Deze verstoring lijken samen te hangen met de bouw van de kapschuur boringen 1 en 6, mogelijk een sloot/greppel in de boringen 2 en 5 en landbouwactiviteiten of het aanleggen van de kuilbult ter plaatse van boring 4.*
- Zijn archeologische waarden te verwachten in het plangebied? *Nee in het plangebied worden geen archeologische resten meer verwacht.*
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden? *In het plangebied worden geen archeologische waarden bedreigd als gevolg van de voorziene ingrepen.*
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, zo ja welk type onderzoek?
Een vervolgonderzoek wordt niet nodig geacht.

6 Aanbeveling/Selectieadvies

Op basis van het verkennend booronderzoek wordt aanbevolen om geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren.

ArGeoBoor wijst erop dat men, bij bodem verstorende activiteiten, wettelijk verplicht is om eventuele (toevals-)vondsten en grondsporen te melden bij de Minister van OC&W (Monumentenwet 1988, artikel 53). Het Rijk heeft deze taak in de praktijk gedelegeerd naar de lagere overheden. In dit geval wordt aangeraden om in dergelijke gevallen contact op te nemen met de gemeente De Wolden.

Dit selectieadvies dient te worden voorgelegd aan de bevoegde overheid in dit geval de gemeente De Wolden. Deze zullen op basis van de aangeleverde gegevens een selectie besluit nemen over deze aanbeveling.

Literatuur

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. Staring Centrum Wageningen.

Boerma J.A.K., 1995: Bodemkunde van Nederland. Rijksuniversiteit Utrecht, Vakgroep Fysische Geografie. Collegedictaat.

Bosch, J.H.A., 2008: Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1. Op basis van de Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 5.2. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989: Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters, Nederlands Normalisatie-instituut Delft.

Bronnen Geraadpleegde Kaarten

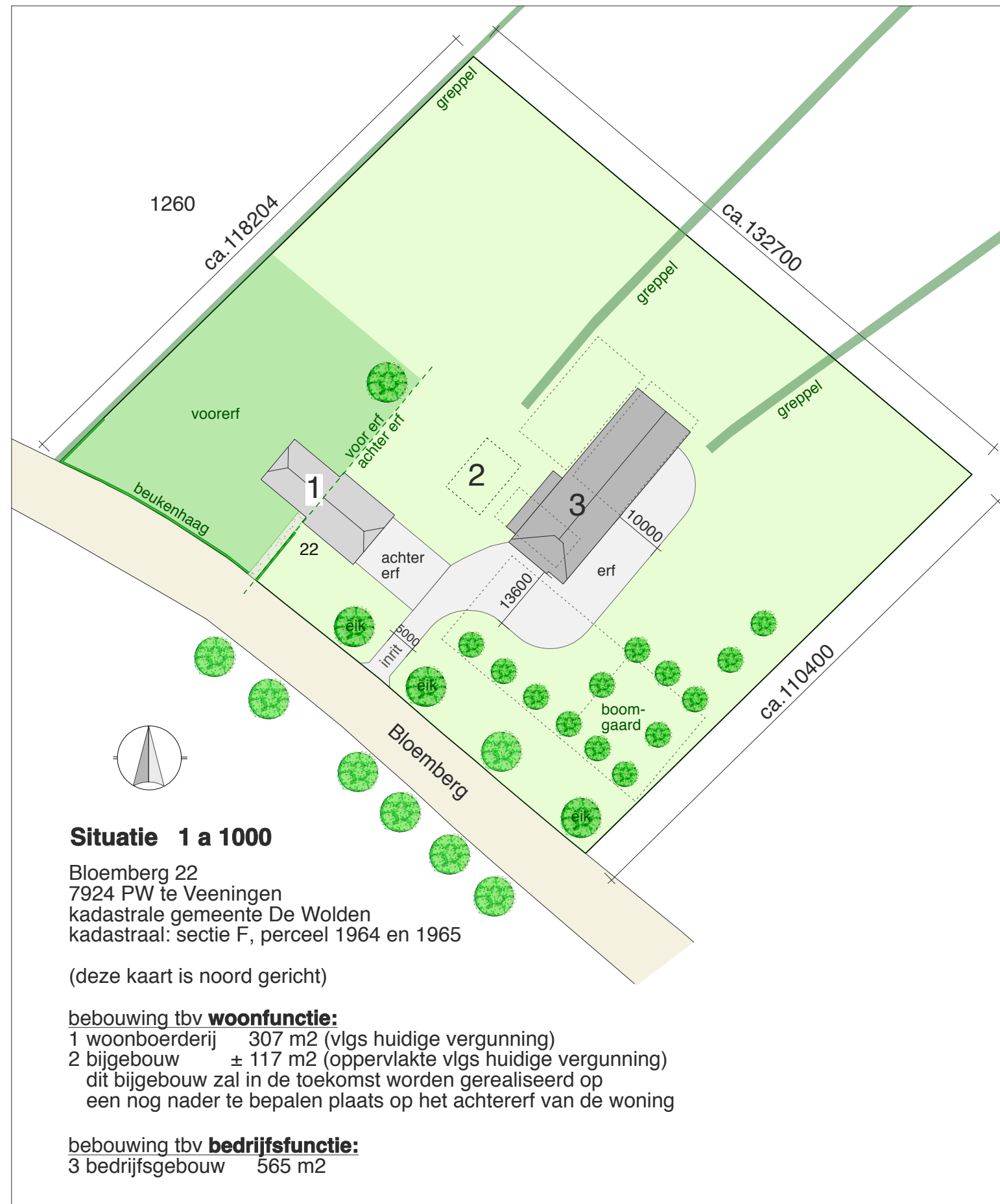
AHN-2 2007-2012: Actueel Hoogtebestand Nederland: AHN-2 kaart geraadpleegd op <http://ahn.geodan.nl/ahn/>

Alterra 1960-1995: Bodemkaart van Nederland digitaal 1:50.000, geraadpleegd op ARCHIS II

Kadaster 2012: Topografische ondergrond van Nederland schalen 1: 10.000 en 1: 25.000. <http://www.kadaster.nl/top10nl> (open data).

RAAP 2011: Archeologisch erfgoed in de gemeente De Wolden, Beleidskaart. RAAP-rapport 2292, kaartbijlage 3a, schaal 1:25.000.

Bijlage 1. Locatie nieuwe bedrijfsruimte

Bijlage 2. Boorstaten

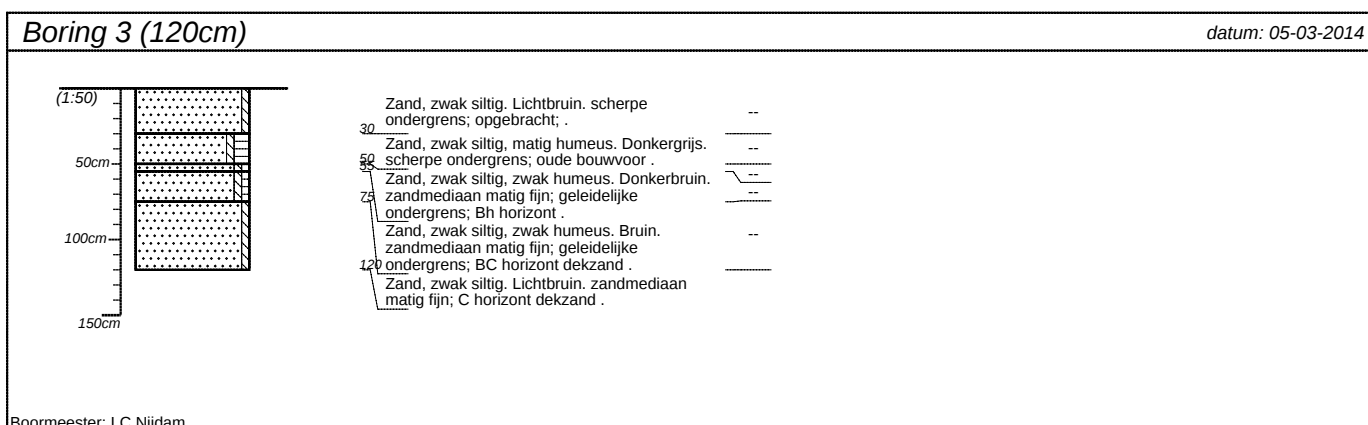
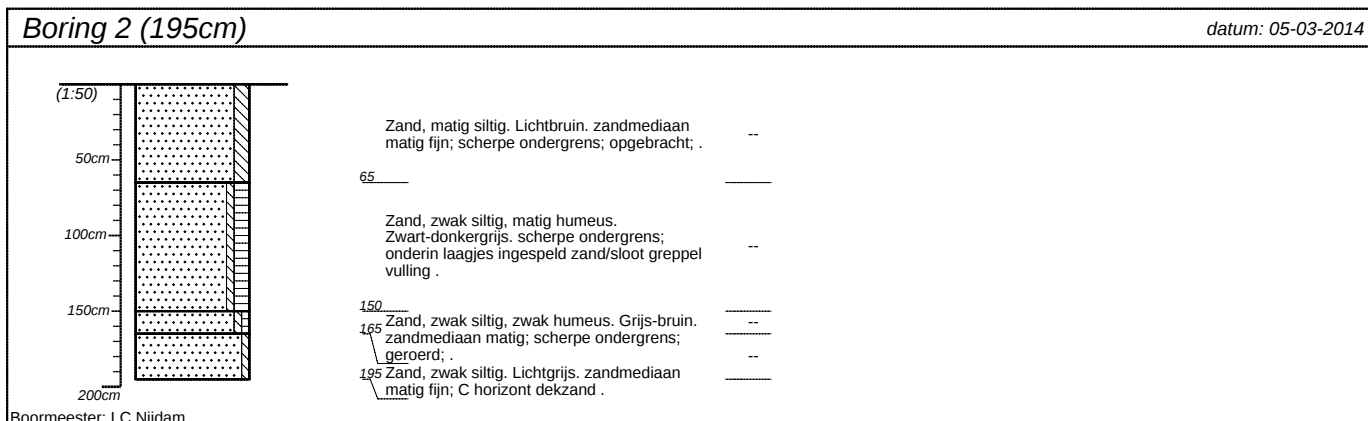
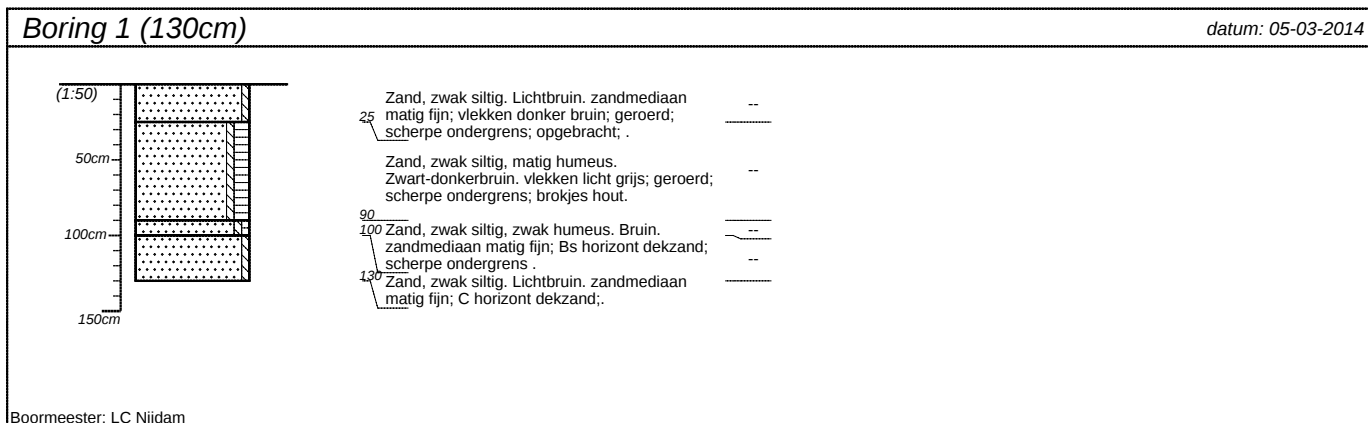
boorpunten	x coördinaat	y coördinaat
1	220.348,78	518.605,87
2	220.352,94	518.613,71
3	220.362,32	518.616,84
4	220.381,98	518.627,08
5	220.364,36	518.605,07
6	220.355,32	518.598,89

RD-Coördinaten van de boorpunten.

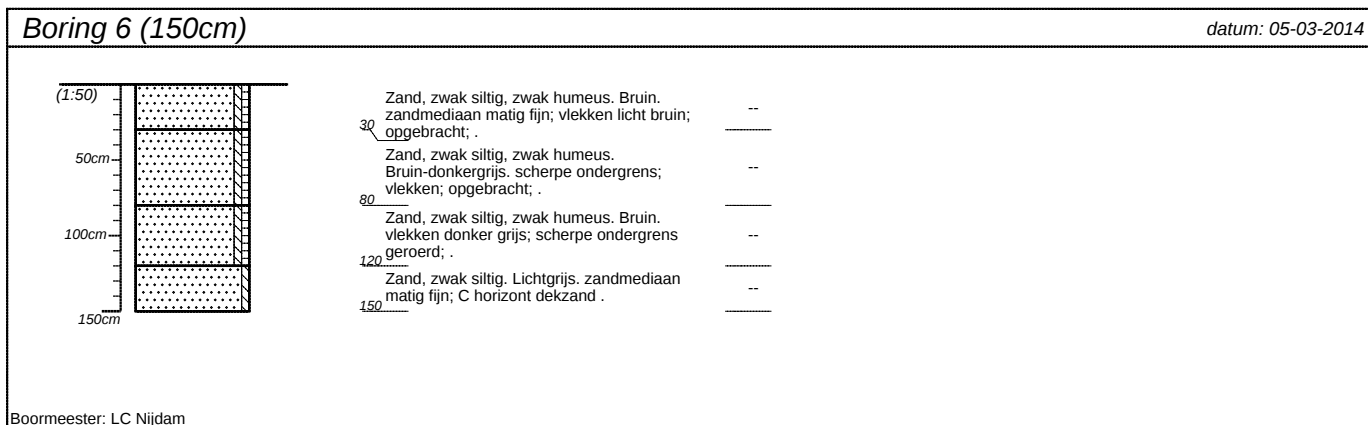
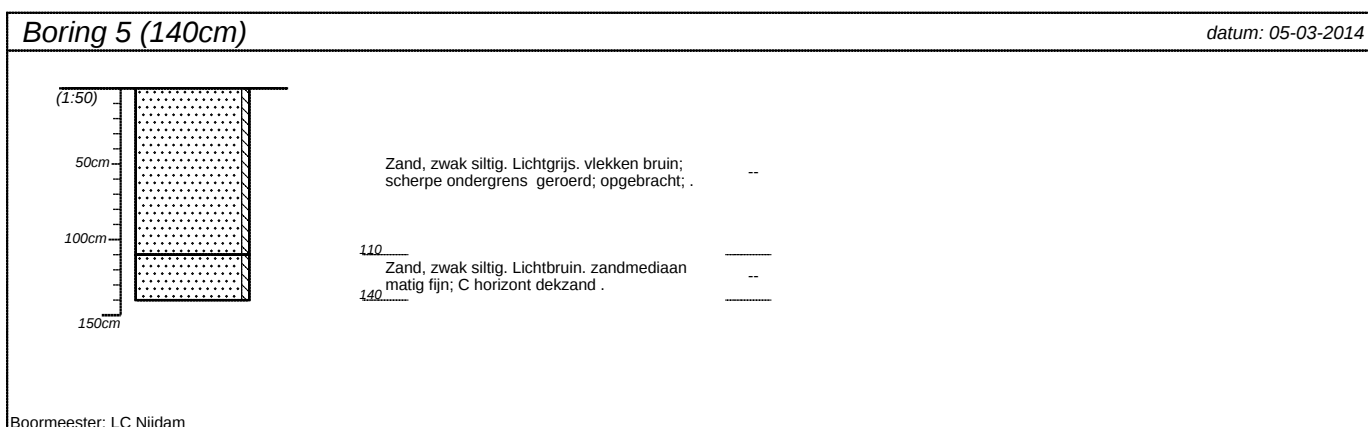
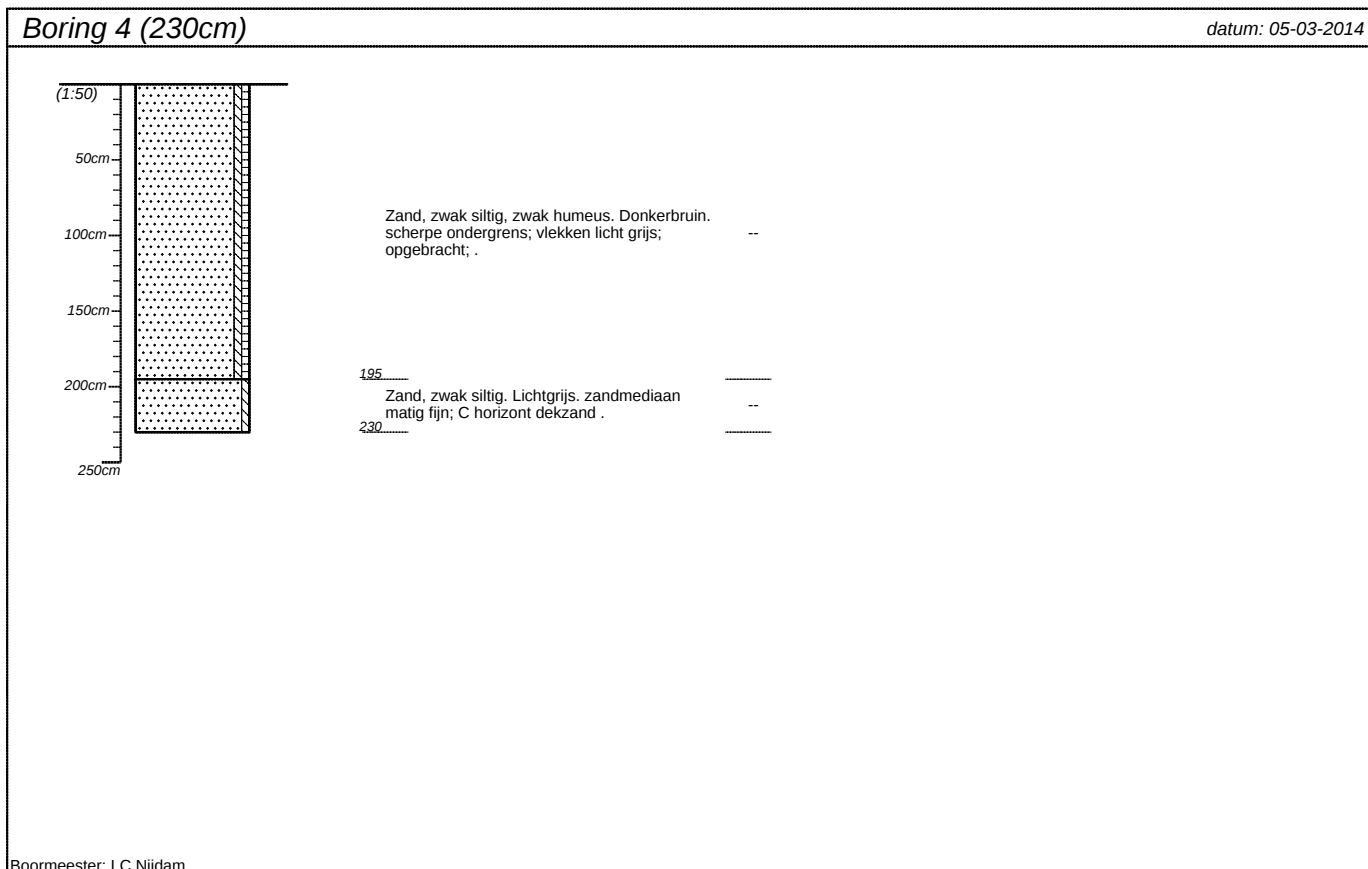
boorpunt	NAP – hoogte in m + NAP 8
1	4,3
2	4,3
3	4,3
4	5,8
5	4,3
6	4,3

Hoogteligging van de boorpunten op basis van het AHN-2.

⁸ AHN-2 2007-2012, circa 10-20 cm nauwkeurig

projectnummer OAGB.164	blad 1/2	locatieadres Bloemberg 22	
locatie			
opdrachtgever Architektenburo van Ruth BV		postcode / plaats Zuidwolde	
bureau ArGeoBoor		land	

projectnummer OAGB.164	blad 2/2	locatieadres Bloemberg 22	
locatie			
opdrachtgever Architektenburo van Ruth BV		postcode / plaats Zuidwolde	
bureau ArGeoBoor		land	